

The background of the cover features a wooden roller coaster track with a large loop at the top. A bright lightning bolt strikes down from the top right corner against a dark, stormy sky. The overall color palette is dark green and black, with the golden text providing a strong contrast.

ELLA PAIJA

SOITA
MINULLE
KARUSELLIN
KELLOA

Tammi

ELLA PAIJA

SOITA
MINULLE
KARUSELLIN
KELLOA

tammi

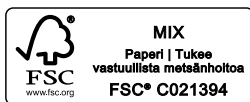
80 VUOTTA

HELSINKI

Kiitos Nuoren Voiman Liitolle
residenssijaksosta Villa Sarkiassa.

Sivulla 51 siteerataan laulua *Saku Sammakko*
(suomenkieliset sanat Kari Tuomisaari)

Sivulla 280 mainitaan Katy Perryn laulu *I Kissed a Girl*

© Ella Paija ja Tammi, 2023
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Graafinen suunnittelu: Laura Lyytinen
ISBN 978-952-04-4817-2
Painettu EU:ssa

Prologi

Minulla ei ole omaa kieltä, mutta opettelin tämän kummallisen kielen. Se oli välttämätöntä.

Haluan kertoa teille kesästä.

Haluan kertoa teille kaikista kesistä, mutta aloitan tästä. Kesästä, joka alkaa nyt ja muuttaa kaiken.

OSA

I

HUVIPUISTO

Minä en ole saari, olen niemi.

Ihostani törröttää 168 metriä korkea torni, betoninen vanupuikko. Pinnallani asui pitkään viisi delfiniä, mutta nyt ne ovat poissa. Toisissa altaissa ui edelleen kaloja, hyönteiset pörräävät ilmassa ja välillä tunnen hiirien kevyet pikkuaskeleet.

Minussa on kiinni terästä, puuta, betonia ja rautaa. Kuortani on muokattu kiinnittämällä siihen satoja rakennuksia, sitten ne on taas revitty pois. Rakennettu uusia tilalle.

Mahtavat huvilaitteet painavat ja rusementavat, niiden perustukset on upotettu syvälle, kerroksieni pohjiin asti. Ravintolat ja varastot ovat osa minua, mutta alati muutettavissa.

Kukaan ei kysy minulta, mitä haluaisin hävittää tai säilyttää. Kukaan ei tiedä, mikä on minulle rakkainta. Sellaista, mitä ilman en voi elää.

Yhtäkään ihmistä ei asu ihollani. Öisin olen aina yksin.

TEEMU

Teemu ei ollut hetkeen nähnyt mitään niin suurta. Huvipuisto oli valtava ja täynnä värejä. Näkötorni hipoi taivasta, mutta yhtä lailla vuoristorata kurotteli kohti pilviä. Puisto peitti koko niemen, ja iso järvi ympäröi sitä kolmelta kyljeltä.

Tervetulosähköpostissa Teemua oli opastettu saapumaan planetaarioon, joka sijaitsi näkötornin juurella. Aulan mainosruuduissa vilkkui kuvia rannekkeista, huvipuistopeleistä ja hattaroista. Planetaarion ovi oli auki ja Teemu meni valitsemaan paikkansa pehmeiltä penkkiriveiltä.

Hänestä oli uskomatonta istua nyt siinä, valittujen joukossa.

Kun Teemu oli tammikuussa täyttänyt 18, äiti oli synttärikäkun äärellä todennut, että Teemun olisi ensi kesänä mentävä töihin. Täysi-ikäisen ihmisen piti kantaa vastuuta itsestään. Kotipitäjällä Etelä-Pohjanmaalla kaikki menivät suolle nostamaan turvetta tai seurakunnalle hoitamaan hau-

toja, mutta niihin oli valittu tekijät jo ajat sitten. Onnekkait olivat vuosia sitten saaneet työpaikat ja jatkoivat kesästä toiseen. Oli auttamattomasti myöhäistä edes kysyä.

Äiti oli juoninut korvaavan suunnitelman: Teemun Marja-täti asui Tampereella, Näsijärvenkadulla kaksiossa, jonka makuuhuoneen ikkunasta oli suora näkymä järvelle ja huvipuistoon. Kesäksi täti oli lähdössä kiertelemään Etelä-Amerikkaa, asunto jäisi tyhjilleen ja tädin lukuisat viherkasvit kaipasivat kastelijaa.

– Menet vaikka sinne huvipuistoon, äiti oli sanonut. – Ja muistat kastella Marjan kasvit!

Teemu oli ollut varma, että häntä ei valittaisi. Kaikki hakijat haastateltiin, ja jono oli kiemurrellut näkötornin juurelta huvipuiston parkkipaikalle asti. Se oli lannistanut hänet heti. Teemu oli puristanut haastattelijan kättä jämäkästi. Ehkä se oli ratkaissut asian. Kädenpuristuksen oli oltava sopivan tiukka, ei rusentava, ei kuollut kala. Napakka.

Teemu oli valittu ajolaitteenhoitajaksi. Se tuntui luottamuksen osoitukselta. Hänelle oli kerrottu, että työssä piti olla tarkka ja huolellinen, asiakkaiden turvallisuus oli kaikkein tärkeintä.

– Tervetuloa tekemään töitä huvin vuoksi! Mahtavaa saada teidät tänne, huvipuiston tehokkaan näköinen asiakaspäällikkö sanoi ja avasi infotilaisuuden.

Yleisö seurasi hiirenhiljaa esitystä, heitä oli varmasti yli sata. Salissa oli hämärää, ja Teemua alkoi väsyttää pahimman jännityksen lauettua. Ensimmäinen yö Marja-tädin jättisängyssä oli ollut rikkonainen, hän oli unessaan harhaillut tyhjässä huvipuistossa ja etsinyt porttia, josta olisi päässyt lähtemään kotiin. Hän oli kiertänyt aitojen viertä, kiertänyt koko puiston ympäri, mutta porttia ei koskaan löytynyt.

– Seuraavaksi jakaudutaan ryhmiin työpisteiden mukaan. Niissä saatte kunnan perehdytyksen ja sitten päästäänkin tositoimiin!

Nainen hymyili ja ihmiset taputtivat. Ympäriältä kuului innostunutta puheensorinaa, osa selkeästi tunsu jo toisensa. Teemu ei tuntenut ketään.

Ulkona puistossa oli joka puolella rakennustelineitä ja isoja työkoneita, pienempiä lastenlaitteita kaivettiin esiin lumikinosten keskeltä. Kevät oli vielä huhtikuun puolivälissä pahasti kesken. Oli vaikeaa kuvitella, että vappuna, jo parin viikon kuluttua, puisto avattaisiin.

Heidät vietiin puisten rakennusten muodostaman suorakulmion keskelle. Rakennukset olivat vanhoja, niiden laudoitus oli kärsinyt eikä maali-pinta ollut kovin tuore, mutta asiakkaiden puoli oli maalattu sähkökyväksi. Yhdessä nurkkauksessa oli pöytäryhmä ja tuhka-astioita, toisessa kasa tuoleja, kottikärryt, lapiota ja ämpäreitä. Rakennusten reunoilla varjoisissa paikoissa oli vielä lunta.

– Täällä te kesällä aika paljon hengaatte! Aamulla kokoonnutaan tässä ennen kuin lähdetään laitteille. Tuolta ylhäältä löytyy pukkarit ja taukotila, sanoi Petra, joka hetki sitten oli esitellyt itsensä Teemun ajolaiteryhmän pistevastaavaksi.

Yhden rakennuksen seinältä nousivat ylöspäin kapeat askelmat. Ne johtivat puiselle luhtikäytävälle, jonka varrella näkyi useita ovia. Rappuset olivat keskeltä kuluneet, ja Teemu mietti, miten monta kesätyöntekijää oli kulkenut niistä aiemmin.

Nyt olisi hänen vuoronsa.

– Tää kesä me ollaan kuin yhtä suurta perhettä! Petra sanoi ja heilautti poninhäntänsä selkäpuolelta eteen.

Ilmassa oli jotain erilaista kuin kotikylän raitilla. Kevät haisi villimmältä, siinä oli enemmän elämää.

HUVIPUISTO

Ihmiset tulevat ja menevät.

Niiden tunteet täyttävät tämän niemen ja minut, ja joskus kuvittelen, millaista olisi olla heidän joukossaan, heilauttaa huivi kaulan ympäri, nauraa. Koskettaa rakkaimman käsivartta, joka on ihan siinä vieressä, auringon kuumentamana ja paahtuneena.

Jos olisin heidän joukossaan, antaisin lapselle hattaran, toisenkin. Haluaisin tietää, miltä tuntuu rajaton riemu. Ottaisin pikkuisen syliin ja veisin hänet Kiitomatoon kerran toisensa jälkeen.

Ihmiset tulevat aamulla, käyttävät ja muuttavat minua, kuluttavat nahkani kovaksi. Annan heidän tehdä sen, ei minulla ole siihen sanomista.

Illan tullen ihmiset lähtevät, yksi toisensa jälkeen. Joskus kuvittelen heidät koteihinsa, katsomaan televisiota, selailemaan kännykkää.

Kun älypuhelimet olivat uusia, varastin sellaisen. En minä tehnyt sillä mitään, en saanut sitä

toimimaan. Ymmärsin myöhemmin, että näyttö aktivoituu sormen lämmöstä. Ei minulla ole lämpimiä sormia, ei sellaista ihoa.

Lahjoin nurkkiani tutkineen ketun kuljetta-
maan puhelimen löytötavaralaatikkoon.

TEEMU

Hymyilevä Hupibussi näytti kohmeiselta, ja Sienisirkuksen tatinmuotoisten vaunujen päällä oli ohut kerros kuuraa.

Teemulle oli sanottu, että olisi kylmä. Ei hän ollut tajunnut, että näin kylmä. Tuuli puhalsi, vihmoi ja kiersi ympärillä. Se imi järvestä jäähileitä ja puhalsi ne kesätyöntekijöitä päin. Teemu oli piilottanut kylmästä kohmeiset kätensä takin taskuihin ja puristeli käsiään nyrkkiin ja auki. Hänellä ei ollut hanskoja.

He kiersivät huvipuiston laajaa aluetta. Petra esitteli pehmiskojuja, ruokaravintoloita ja huvipuiston erilaisia tuuri- ja taitopelejä, hän kertoi mistä löytyivät vessat ja mistä voisi ostaa lippuja laitteisiin.

– Nyt voi tuntua, että mähän vaan pyöritän laitteita, mutta ei kuulkaa, se on paljon muutakin. Asiakkaat kysyy teiltä vaikka mitä, teidän pitää

tietää mistä löytyy mitäkin, Petra sanoi ja piti painokkaan tauon. – Mennääs sit kattoon miten Leppikset lähtee tänä vuonna pyöriin!

Vihreän katoksen alla piileskeli jono kylmettyneitä kerttuja. Jokaisessa vaunussa oli neljä tuntosarvien näköistä ohjainta, kaksi edessä ja kaksi takana. Osasta musta maali oli kulunut pois ja jäljellä oli vain harmaa metalli.

– Kuka tulee kokeilemaan ekana?

Petra heilutteli puiston värikästä avainnauhaa ja katseli kysyvästi ympärilleen.

– Matias, tuu sä, kun oot ennenkin pyörittäny.

Matiakseksi nimetty pitkätukkainen poika meni Petran luo ja nappasi avainnauhan. Hän työnsi tottuneesti avaimen ohjauspaneelin lukkopesään, käänsi sitä ja painoi nappia. Leppäkertut ryömivät hitaasti matkaan.

– Olisit voinut leikkiä, että on asiakkaita, Petra mutisi Matiakselle.

Matias vilkaisi Petraa ja pysäytti kertut sanomatta mitään. Hän asteli takaisin portille, avasi sen ja piti sitä niin kauan auki, että Petran ilme muuttui tukalaksi. Selkeästi kyytiin oli tulossa paljon lapsia. Lopulta Matias pisti portin kiinni ja sulki sitten hitaasti ja huolellisesti kaikki klipsilukoilla kiinnitettävät narut, jotka toimivat turvavöinä. Matias käynnisti laitteen uudelleen.

Petra kokosi itsensä nopeasti ja jatkoi selitystään kerttujen hurinan päälle:

– Sitten vaan valvotte, että lapset pysyvät paikoillaan. Ne ei saa nousta seisomaan tai muuten riehua. Lastenlaitteet on oikeasti vaarallisempia kuin aikuisten, koska lapset saattaa yrittää pois kyydistä kesken kaiken. Niitä pitää vahtia ja kommentaa.

Leppäkertut näyttivät hektisiltä liikkueensa ylös alas pieniä mäkiä. Keltainen punainen, keltainen punainen. Kerttujen silmissä palavat valot tekivät niistä yhtä aikaa eläviä ja kuolleita.

– Kun ajo loppuu, menette heti avaamaan poistumisportin ja aktiivisesti autatte lapsia. Avaatte vyöt ja nostatte niitä pois kyydistä. Vanhemmat voi toki auttaa, mutta koitatte olla reippaita! Petra jatkoi ehtymättömällä energialla.

Omalla pyöritysvuorolla Teemun pää tyhjени saman tien ja hän tunsu muiden silmät selässään. Hän painoi vahingossa stoppia startin sijaan.

– Kyllä se siitä lähtee! Petra tsemppasi.

Teemu katsoi muita työntekijöitä. Matiaksen huomiota herättävän pitkä musta tukka valui vaaleanvihreän tuulitakin selkään, eikä hän juuri puhunut. Se oli hyvä, silloin Teemunkin oli helpompaa olla hiljaa. Ryhmässä oli myös yksi todella hyvännäköinen poika. Hän näytti hieman vanhemmalta kuin muut. Teemu tarkisti nimen henkilökuntakortista, se oli Janne.

– Totta kai mä huudan koko ajan, mä oon ollu täällä duunissa jo kaks kesää! Emmä kuule enää

mitään, mun kuulo on menny! porukan keskipiste sanoi kantavalla äänellä.

Hän keräsi huomion automaattisesti itseensä. Tyypin vaatteet olivat löysät ja hiukset lyhyet, osittain aivan siiliksi ajellut. Kortissa luki Elina.

– Lähdetään seuraavalle laitteelle! Se on kummitusjuna, tätä te olette varmaan odottaneet! Petra intoili.

Kummitusjunan vieressä kohosi komeana vuoristorata, sen tolpat nousivat niin korkealle, että Teemua huimasi. Pelkkä kaarteiden katsominen otti mahanpohjasta.

ELINA

Elinaa tympi. Hän oli jo kokenut ajolaitteenhoitaja, kuten virallinen nimitys kuului, ei kai hänen olisi tarvinnut raahautua ympäriinsä Petran perässä harjoittelemassa. Hän osasi jo kaiken.

Tämä oli hänen kolmas kesänsä huvipuistossa, eikä mikään ollut muuttunut. Puisto oli ennallaan, laitteet tutuilla paikoillaan. Vain kirkuvat mukulat puuttuivat. Toistaiseksi.

Toiselle työkesälle oli ollut helppo ilmoittautua, oli pitänyt vain raksia oikea kohta sähköpostiin kilahtaneesta lomakkeesta. Palkkakin nousi hieman. Tämä kolmas kesä olikin ollut vaikeampi. Oli pitänyt ihan tosissaan miettiä, jaksaisiko huvipuistoa vielä, sen meteliä ja ruuhkia, ärsyttäviä asiakkaita ja kesän paahtavaa aurinkoa, jolta ei päässyt laitteilla pakoon. Mitään muuta työtä ei kuitenkaan ollut tarjolla.

Elina oli ruksinut lomakkeesta myös kohdan: ”Olen kiinnostunut pistevastaavan työstä.” Vas-

taavat saivat mukavasti lisää massia ja pidemmät tauot. Pelkästään se oli motivoinut hakemaan.

Häntä ei kuitenkaan ollut valittu. Se oli ollut nöyryyttävää.

Janne ilmestyi Elinan luokse laitteen kulman takaa, hän näytti aikuistuneen talven aikana. Oli mukava nähdä Jannea, viime kesästä oli ikuisuus.

– Täällä taas, Janne totesi.

– Missäs muuallakaan, Elina vastasi ja puoliksi irvisti.

– Mä luulin, että sä halusit lopettaa, Janne jatkoi.

– Kerta kiellon päälle ja kolmas kerta toden sanoo.

Petra näytti, miten Hupibussia ajettiin. Se oli keltainen, amerikkalaisen koulubussin näköinen laite. Bussi nousi ilmaan kahden punavalkoraidallisen tolpan avulla, jotka pyörivät tukirakenteisiin kiinnitetyn keskikohtansa ympäri.

Elina ja Janne jäivät suosiolla kauemmas. Janne oli ollut puistossa yhtä kauan kuin Elinakin, ja hän oli ehkä puiston historian komein jätkä. Jannea käytettiin kaikissa huvipuiston mainoksissa ja pikkutyöt juoksivat Jannen perässä ympäri puistoa, kirjoittivat tussilla käsiinsä Jannen nimen ja sydämiä. Joku oli tussannut farkkuihinsakin rakkaudentunnustuksia Jannelle. Tytöt kirkuivat jo ennen kuin pääsivät laitteeseen, heti kun vain näkivät vilauksenkin Jannesta.

Uudet tyypit pyrkivät innokkaina ajovuoroon. Joukossa oli yksi poika, jonka pää nousi muiden yläpuolelle. Tyyppi näytti siltä, että ei vielä ollut tottunut hoikan vartalonsa pituuteen, jota oli arviolta yli metri yhdeksänkymmentä. Elina itse oli keskivertoa hieman lyhyempi ja aika paljon paksumpi, joten uusi poika oli hänen ulkomuotonsa täydellinen vastakohta.

Pojan nimi oli Teemu, Petra oli pitänyt huolen siitä, että kaikki olivat oppineet toistensa nimet. Piinaavia tutustumisleikkejä oli riittänyt.

Eilen Petra oli passittanut heidät piiriin ja jokaisen oli pitänyt vuorollaan astua askel eteen sekä kertoa jotain itsestään. Jos oli samaa mieltä kuin puhuja, kaikkien piirissä seisovien piti myös ottaa askel eteenpäin.

– Mun nimi on Janita! Mulla on maailman paras poikaystävä! Janita oli ensimmäisenä julistanut.

Elinan hämmennykseksi Petra oli astunut eteenpäin. Hän ei ollut osannut ajatella, että Petralla oli elämää huvipuiston ulkopuolella.

Hupibussi lähti laskeutumaan vinkuen. Laitte oli jo vanha, se eteni hitaasti ja vaivalloisesti.

– Mitä veikkaat, kuka näistä uusista jaksaa ekoissa bileissä loppuun asti? Elina kysyi Jannelta.

Janne avasi jo suunsa vastatakseen, kun Petra huusi Hupibussin ohjauskopista:

– Olkaa hiljaa siellä! Toiset yrittää oppia!

– Ihan älytöntä, että meidän pitää seistä täällä, näitä penskojen vehkeitä ajaa vaikka unissaan, Elina sanoi hiljempaa Jannelle.

– No niinpä! Mäkin osaan jo kaiken! Janita sanoi, eikä Janne ehtinyt taaskaan vastata.

Janita tunkeutui heidän piiriinsä ja aloitti selityksen siitä, miten hänellä oli kylmä ja miten ajan hänen mielestään voisi käyttää paremmin. Esimerkiksi heitä voisi kouluttaa sisätiloissa. Sitä, mitä heille siellä koulutettaisiin, Elina ei oikein ymmärtänyt. Jannen kasvoille nousi hymykuopat.

Janita oli oma lukunsa, sen Elina oli viime kesänä oppinut. Minne tahansa Janita menikin, sinne meni myös hyväntuulinen pulina. Janita oli pahimman luokan hössö.

Petra tuli pois Hupibussista ja käski Elinan, Jannen ja Janitan ajamaan sitä.

– Jokainen ajaa nyt koko ajon ja selittää samalla ääneen, mitä tekee, niin että muutkin kuulee ja näkee, Petra komensi.

Janita kipitti koppiin ja alkoi höpöttää tekemiinsään. Janne laski rennosti olkavartensa uutuut-taan hehkuvan roskiksen päälle.

– Ei ollut toikaan upea roskis tossa viime vuonna, eihän? Elina kysyi.

– Ei ollut, Janne vastasi.

– Eikä Petra pistevastaavan paikalla vaan meidän kanssa tässä samassa rivissä.

Samaan hengenvetoon Elina päätti, että ei kertoisi kenellekään hakeneensa pistevastaavan paikkaa. Kukaan ei saisi ikinä tietää, että hän oli hävinnyt Petralle.

Kesätyö huvipuistossa muuttuu painajaiseksi

Teemu on päässyt kesätöihin huvipuistoon yhdessä muiden nuorten kanssa. Edessä on unelmien kesä! Järven rannalla oleva suuri huvipuisto on täynnä värejä ja ääniä, mutta vähitellen tunnelma muuttuu oudoksi: koneet temppuilevat itsestään ja vuoristoradalla tapahtuu onnettomuus, kun huoltomies kiipeää radalle ilman valjaita.

Sitten pikkulapsi katoaa keskellä päivää.
Mitä hänelle on tapahtunut?

Ella Paijan koukuttava esikoisteos on kesäinen trilleri, joka saa lukijan pidättämään henkeään. Aurinkoisten kesäpäivien ja uusien, ihanien ihmissuhteiden ylle nousee huvipuiston tumma, arvoituksellinen varjo. Kaikki ei ole sitä, miltä se näyttää.

www.tammi.fi

N84.2

ISBN 978-952-04-4817-2